

ΤΕΙ ΣΕΡΡΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΓΕΟΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ
ΣΥΓΓΡΑΦΗ: ΜΠΑΤΣΑΡΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ (Α.Ε.Μ. 263)

ΘΕΜΑ: "Γνωστά και άγνωστα κάστρα της Ν.Α. Βαλκανικής.
Προσέγγισή τους με χωρική τεκμηρίωση"



ΣΕΡΡΕΣ, 18 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2007

ΤΜΗΜΑ ΓΕΟΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑΣ

116

Περιεχόμενα

1. Λεξικό Όρων	Σελ.5
2. Περίληψη	Σελ.6
3. Συμπεράσματα	Σελ.7
4. Εισαγωγή	
4.1 Προϋποθέσεις	Σελ.8
4.2 Δομή	Σελ.9
4.3 Στοιχεία Οχύρωσης	Σελ.11
4.4 Εγχειρίδια Στρατηγικής	Σελ.11
4.5 Πόλεις και Κάστρα	Σελ.12
4.6 Φρούρια και Πύργοι	Σελ.13
4.7 Διατεχνίσματα	Σελ.13
4.8 Μοναστηριακές Οχύρωσεις	Σελ.14
4.9 Οι σχέσεις και οι κανόνες των στοιχείων οχύρωσης	Σελ.14
4.10 Τεχνολογία	Σελ.15
4.11 Οχυρωτική κατασκευή	Σελ.16
4.12 Εξοπλισμός	Σελ.16
4.13 Αισθητική	Σελ.16
4.14 Μεταρροσική	Σελ.17
4.15 Πόλεμος και καθημερινή ζωή	Σελ.18
5. Οχυρά Ελλάδας	
5.1 Φρούρια – Κάστρα	
5.1.1. Καλόβρα	Σελ.21
5.1.2. Ορμένιο – Τζερνομανού	Σελ.26
5.1.3. Πύθο	Σελ.27
5.1.4. Σιδηρόκαστρο – Ροίσιελ	Σελ.37
5.2 Οχυρωμένες Πόλεις	
5.2.1. Αβθήρα – Πολύσταλο	Σελ.41
5.2.2. Αμφίπολη – Μαρμάριο	Σελ.45
5.2.3. Ανακτορούπολη – Ουσίμη	Σελ.51
5.2.4. Αναστασιούπολη – Περιθεόριο	Σελ.56
5.2.5. Γρατινιούπολη – Γρατινή	Σελ.60
5.2.6. Δομοτότεχο	Σελ.63
5.2.7. Δράμα	Σελ.71
5.2.8. Θάσος	Σελ.74
5.2.9. Καβάλα	Σελ.77
5.2.10. Κομοτηνή	Σελ.82
5.2.11. Μάκρη	Σελ.85
5.2.12. Μαρώνεια	Σελ.88
5.2.13. Μεσημβρία	Σελ.92
5.2.14. Μοσινόπολη – Μαξιμινούπολη – Πόρσολα	Σελ.96
5.2.15. Νέα Ζίχνη	Σελ.98
5.2.16. Ξάνθη	Σελ.103

8. Διαμονή	Σελ.242
9. Βιβλιογραφία	Σελ.246
10. Παράρτημα	
10.1 Ερωτηματολόγιο	Σελ.250
10.2 Αίτηση	Σελ.252
10.3 Απάντηση	Σελ.253

2. Περίληψη

Για τη σύνταξη της εργασίας συναντήθηκαν δυσκολίες στον δανεισμό των βιβλίων και όσον αφορά το διαδικτυο, στην εύρεση αξιόπιστων πηγών. Οι πληροφορίες που βρέθηκαν για τις οχυρώσεις του εξωτερικού είναι λιγότερες από αυτές των εγχώριων οχυρωμάτων.

Στα συγγράμματα συναντήθηκαν αρκετές φορές διαφορετικές πληροφορίες που αφορούσαν ίδια χαρακτηριστικά του οχυρώματος. Η λύση δόθηκε επιλέγοντας την πληροφορία του συγγράμματος με την μεγαλύτερη αξιοπιστία. Παρατηρήθηκε ότι τα περισσότερα οχυρά ανήκουν στην Βυζαντινή περίοδο και είναι χτισμένα στα Βόρεια πελάσματα της Ελλάδος και στα Βορειοδυτικά αντίστοιχα του Βυζαντίου. Η Θράκη, μολονότι ενιαίος ιστορικά χώρος, δύναται να διαιρεθεί σε τρεις περιοχές: α) στην παράλια και πεδινή Θράκη, όπου υπάρχουν τα ερείπια πολλών πόλεων, β) στην κατάσπαρτη από κίστρα, μονές, εκκλησίες, τειχεμαύρους και ατελείστους οικισμούς ορεινή περιοχή της Ροδόπης, και γ) στη δυτική όχθη του ποταμού Έβρου, περιοχή άμμοσης ακτινοβολίας της Κωνσταντινουπόλεως.

Για την καλύτερη τεκμηρίωση των οχυρωμάτων διενεργήθηκε αλληλογραφία με Εφορείες Αρχαιοτήτων αλλά και με ξεναγό της Βουλγαρίας. Για την Τουρκία δεν βρέθηκαν αντίστοιχες πληροφορίες. Όσον αφορά τη συντήρηση και τουριστική αξιοποίηση των οχυρωμάτων, η Ελλάδα υστερεί σε σχέση με την Τουρκία και τη Βουλγαρία.

Συγκρίνοντας τις αρχαίες ονομασίες των πόλεων με τις βυζαντινές διαπιστώνετε ότι, οι πρώτες σχετίζονται με ονόματα ιδρυτών και οικιστών ενώ οι βυζαντινές ονομασίες είναι απλά τοπωνύμια και εκφράζουν κάποιο χαρακτηριστικό του τόπου. Τα περισσότερα ερείπια δεν σώζονται σήμερα σε καλή κατάσταση όχι μόνο λόγω των επιδρομών και του χρόνου αλλά κυρίως διότι οι κάτοικοι των γειτονικών περιοχών τους τα εκμεταλλεύονταν ως λατομεία για την κατασκευή άλλων μνημείων αλλά και σπιτιών.

Στα κείμενα συμπεριλήφθηκε φωτογραφικό υλικό καθώς και τοπογραφικά διαγράμματα που είναι απαραίτητα για την χωρική τεκμηρίωση των οχυρωμάτων. Παράλληλα υπάρχει χωρική απόδοση των οχυρωμάτων σε χαρτογραφικό υπόβαθρο και συσχέτιση της περιγραφικής πληροφορίας για την τεκμηρίωση και ανύψωση των οχυρωμάτων. Η περιγραφική πληροφορία συνδέει τη θέση με φωτογραφικό υλικό, ιστορικά στοιχεία, σημερινή κατάσταση του μνημείου με τυχόν εργασίες συντήρησης και δυνατότητες διαμονής του επισκέπτη. Επίσης τονίστηκε η άμεση σχέση της θέσεως ίδρυσης των οχυρωμάτων με το τοπογραφικό υπόβαθρο της περιοχής τους αλλά και η διάταξη τους ευρύτερα πάνω στο χώρο σε σχέση με τα υπόλοιπα.

Πάνω στο υπόβαθρο που δόθηκε, σχεδιάστηκαν τα οχυρώματα και οι συνδέσεις τους με τα πλησιέστερα αστικά κέντρα έτσι ώστε να παρέχει στον ενδιαφερόμενο μια πληρέστερη εικόνα της περιοχής του μνημείου αλλά και του τρόπου πρόσβασης σ' αυτά μέσω του οδικού δικτύου.

